

Diplomová práce

Student: Andrea Vašíčková

Obor : ČJ – AJ

Téma : Koncept mládí v českém jazyce

Oponent diplomové práce: PhDr. Lenka Palkovská

Posudek oponenta diplomové práce:

Kognitivní lingvistika skýtá na poli výzkumu mnoho témat. Diplomantka Andrea Vašíčková se ve své práci zaměřila na koncept slova/pojmu *mládí* v českém jazyce. Teoretickou část podpořila důkladným studiem uvedené literatury, v níž jsou zastoupeny všechny stěžejní práce týkající se právě tohoto problému. Pro svůj výzkum získala studentka inspiraci u kognitivních lingvistů Lakoffa a Johnsona, z domácích pak u Nebeské a Vaňkové.

Především podle prvně jmenovaných se snažila postihnout mládí z hlediska metafory, dále pak charakterizuje slovo mládí na základě slovníkových hesel a výskytu v korpusu a v neposlední řadě se podařilo sestavit jakýsi výčet sémantických okruhů, v nichž je mládí nejčastěji zastoupeno. Z teoretické části diplomové práce hodnotím právě toto jako přínosné.

V části, v níž diplomantka popisuje svůj výzkum a jeho výsledky, nacházíme mnoho zajímavého a pro poznání konceptu mládí v našem jazyce jistě nového. Neobvyklé se jeví zapojení předškoláků do dotazníkového šetření. Nicméně vyhodnocování kreseb s podporou odborné literatury dětské psychologie je zpracováno přesvědčivě a detailně. Stejně tak vyhodnocení výsledků šetření u dalších věkových skupin, zvláště pak interpretaci výsledků a celkové shrnutí, shledávám jako velice dobré.

Přesto mám několik poznámek. Asi nejzávažnější se mi zdá nejasné vymezení pojmu asociace. Prosila bych proto o vysvětlení tohoto pojmu a také o vymezení dalšího pojmu – konotace. Domnívám se totiž, že na různých místech v diplomové práci (např. str. 7, 52, 56, 57 i jinde) je užito termínu asociace chybně, právě v důsledku záměny s termínem konotace. Prosím tedy o vysvětlení a přehodnocení užívání těchto termínů.

Str. 9 – pozn. Skutečně umělecké texty odrážejí vidění světa v té nejpřirozenější vrstvě jazyka? Folklórní jistě ano, ale např. poezie?

Str. 24- pozn. Metaforizace není ani tak schopnost, jako proces. Schopnost s tímto procesem spojená je např. schopnost porovnávat, myslet, analyzovat, vyvozovat, kategorizovat apod.

Str. 30 – pozn. Asi ne příliš šťastná formulace, že znakový jazyk neslyšících je založen na lakoffovsko-johnsonovských ...

Str. 47 – pozn. Vyhodnocování kreseb jistě bylo plné komplikací. Zvl. tam, kde nebylo poznat, co na obrázku je nakresleno. Možná by bylo zajímavé porovnat, co malé (tříleté a čtyřleté) děti kreslí bez zadání. Obávám se, že by výsledky nebyly příliš rozdílné. Stále by se na výkresu objevila osoba, domeček, sluníčko, kytička. Vždyť se ve většině případů jedná o schematizaci dětské kresby s omezeným tematickým ztvárněním. Tím ovšem nechci zpochybnit výsledky této části výzkumu.

Pozn. k formulaci otázek. Jak již diplomantka správně při vyhodnocování zjistila, bude dobré se příště vyhnout zadání, v nichž se objeví slova cizího původu nebo slova méně frekventovaná. Domnívám se, že mladší respondenti jen stěží znají význam slov asociace, synonymum, frazeologismus, snad i pozitivní, neutrální, negativní.

Pozn. Vzhledem k aprobaci ČJ – AJ, kterou Andrea Vašíčková studuje, by se dalo očekávat možné porovnání (alespoň v některých bodech) výzkumu mezi češtinou a angličtinou. Uznávám ovšem, že to by bylo téma na další samostatnou práci.

Další drobné pozn.: Slovo mladý je vzor adjektivního tvrdého skloňování.

Syntagma mladá paní/mladý pán (str. 53) je spíše projev zdvořilosti, ustálený typ oslovení.

I přes tyto drobné poznámky k diplomové práci považuji její vypracování za kvalitní a pro zkoumání v oblasti kognitivní lingvistiky za přínosné. Studentka splnila cíle, které si na počátku své práce stanovila. Pracovala systematicky a snažila se o vlastní interpretaci získaných výsledků.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikaci - VÝBORNĚ

V Praze 20. 12. 2007

PhDr. Lenka Palkovská